Lausunto Valtioneuvoston selonteosta valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2037 (VNS 10/2025 vp)

Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto 25.2.2025

Edunvalvontajohtaja Ari Herrala
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

SKAL

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2026–2037

- Suunnitelma on kuljetus- ja logistiikka-alalle todella tärkeä ja merkityksellinen
- Maantiekuljetukset ovat keskeisin osa kuljetusjärjestelmää ja yleisin tavarankuljetuksen muoto, noin 90 % tavarasta kuljetetaan kuorma-autolla
- Maanteiden tavaraliikenne on kiistatta keskeisin kuljetusmuotomme tavaravirroille ja näin ollen myös Suomen logistiselle kilpailukyvylle
- Näin ollen Suomen tiestö on tärkeä Suomen kilpailukyvyn ja elinvoiman säilyttämiseksi
- Liikenneyhteydet ja Suomen eri alueiden saavutettavuus ovat keskeisiä tekijöitä mm. yritysten sijoittumisen kannalta
- Tiestö on kuljetus- ja logistiikkayritysten, kuljettajien ja moinen toimialan työpaikka, joka on pidettävä kunnossa.

SKAL

 © SKAL

Raskaan liikenteen merkitys Suomen taloudelle



TOIMIALATASO

- **2,5 %** Suomen BKT:sta (**7 mrd. €)**
- **40 000** kuljettajaa
- **10 000** yrittäjää
- **100 000** työntekijää logistiikassa
- **6 %** Suomen työvoimasta
- **2,5 mrd. €** vuodessa veroja ja vero-luonteisia maksuja

KANSANTALOUDEN TASO

- Suomen BKT:sta tavaravientiä on noin **25 % (72 mrd. €)**
- Raskas liikenne kuljettaa arviolta **80 %** satamien ja sisämaan välisestä tavaraliikenteestä
- Raskaalla liikenteellä on siis **merkittävä vaikutus Suomen ulkomaankauppaan ja tätä kautta BKT:hen**

STRATEGINEN TASO

- Lähes kaikki toimialat ja Suomen ulkomaankauppa on **riippuvaista** raskaasta liikenteestä
- Ilman raskasta liikennettä suurin osa sisämaan ja satamien välisestä liikenteestä **pysähtyisi**
- Kyse on siten **välttämättömyydestä** Suomen yhteiskunnalle
- Tämä tekee tiekuljetuksista myös **huoltovarmuus-kriittisen toimialan**

RT INFRA KONEYRITTÄJÄT Metsäteollisuus MTK SKAL SUOMEN HUOLINTA- JA LOGISTIIKKALIITTO RY SUOMEN TIEYHDISTYS DESTIA A COLAS COMPANY

Lähteitä:
Solakivi et al. 2023, Logistiikkaselvitys 2023
Tilastokeskuksen aineistot 2025, SKAL ry 2025

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2026–2037

- SKAL pitää tärkeänä, että seuraavien vuosien aikana huomioidaan yritysvaikutukset kuljetus- ja logistiikkatoimialalle aiempaa vahvemmin
- Kustannusvaikutukset kuljetusalalle kertautuvat moninkertaisina monelle muulle alalle
- Suomalaisen elinkeinoelämän kannalta on varmistettava, että kuljetuskustannuksia merkittävästi lisääviä muutoksia ei toteuteta huomioimatta alan sopeutumiskykyä

 © SKAL

Tiestö tarvitsee riittävän rahoituksen

- Suomen tiestön kunto on voimakkaasti heikkenemässä.
- Hyväkuntoinen tiestö mahdollistaa saavutettavuuden, monipaikkaisen elämän ja yrityksien sijoittumisen eri puolille maata
- Se on syrjäisen maamme viennin ja elinvoiman kannalta olennaisen tärkeää.
- Tämän vuoksi tiestön kunnossapitoon käytettävää rahoitusta on lisättävä
- On välttämätöntä saada kelirikon ja sääoloiltaan haastaviksi käyvien talvien vaikutukset korjattua
- Lisäksi on varmistettava asianmukainen liikennöinti pääteillä ja koko tieverkolla oikea-aikaisella tienhoidolla.

 © SKAL

Tiestö tarvitsee riittävän rahoituksen

- Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ei ole varsinaisesti jaettu rahoitusta eri väylämuotojen kesken
- Rahoituksen mitoittaminen oikein eri liikennemuotojen välillä on tärkeää, ja rahoituksen painopistettä onkin siirrettävä rautateiltä tiestölle sekä ylläpidossa että kehittämisessä
- SKAL esittää, että tiestölle on osoitettava kehittämisessä vähintään 60 %:n osuus ja perusväylänpidossa vähintään 65 %:n osuus rahoituksesta.
- Tiestölle on varattava riittävä rahoitus, josta on myös pidettävä kiinni julkisen talouden suunnitelmaa ja vuosittaisia talousarviota toteutettaessa.
- SKAL edellyttää tiestön rahoitukseen miljardin euron tasokorotusta verrattuna liikennejärjestelmäsuunnitelman rahoitustasoon: 300 miljoonaa euroa perustienpitoon, 300 miljoonaa korjausvelan poistamiseen ja 400 miljoonaa kehittämisinvestointeihin.

SKAL

 © SKAL

Päällystetyt tiestöt tärkein omaisuuserä

Väylävirasto
Trafikledsverket

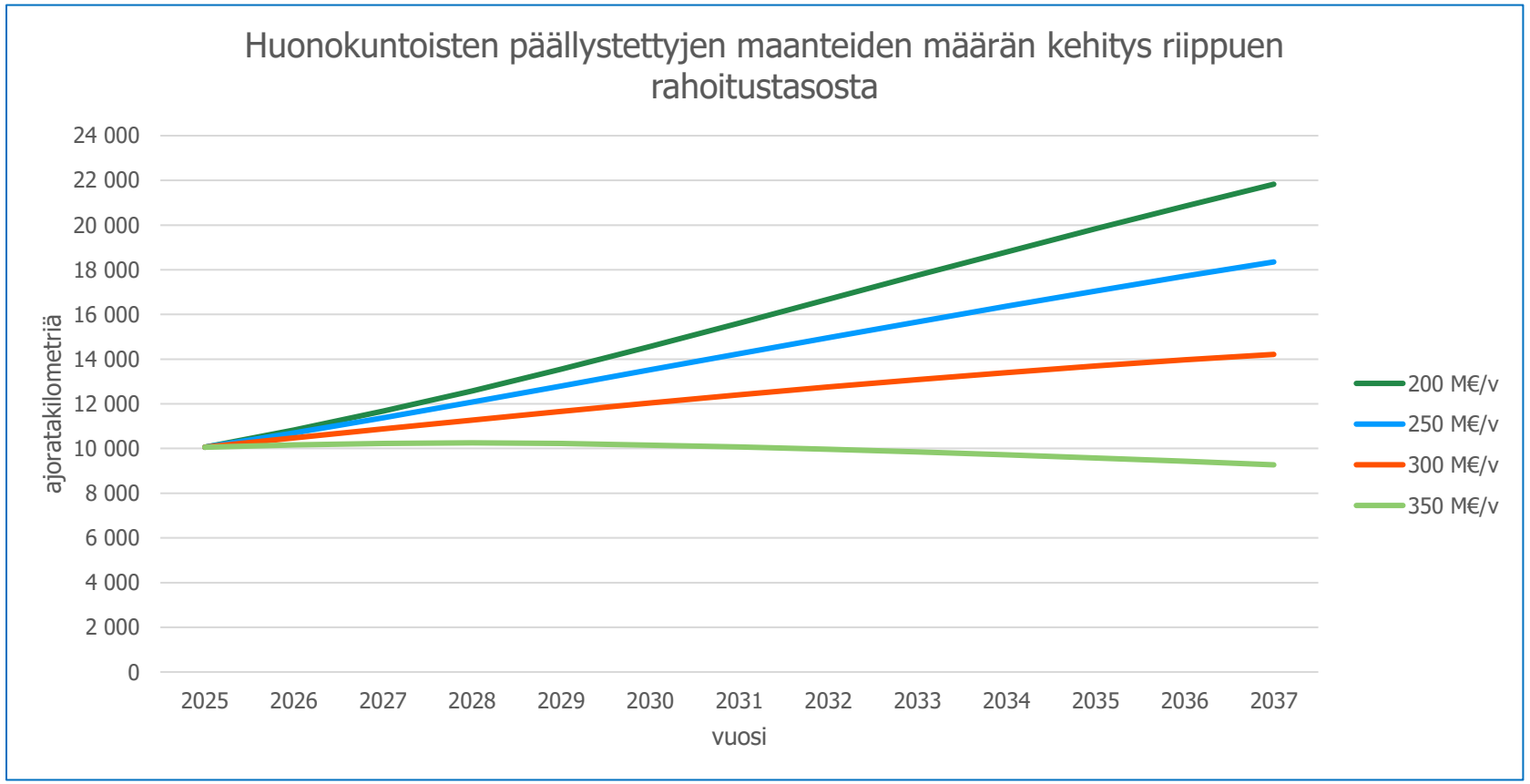

Rahoitus ilman korjausvelkarahoitusta < 200 milj. euroa

Tiestö tarvitsee riittävän rahoituksen

- SKAL näkee hyvänä, että osana investointiohjelmaa korjausvelan purkamiseen viime vuosina on osoitettu hyvin rahoitusta, josta on syytä olla tyytyväinen
- Tätä kehitystä tulee jatkaa.
- Korjausvelan purkamiseen tälle vuodelle on budjetissa 118 miljoonaa euroa
- Tämä summa mahdollistaa tiestön parantamiseen kipeästi kaivattuja panostuksia myös tänä vuonna
- SKAL pitää tätä lisärahoitusta kuitenkin riittämättömänä ja on huolissaan tulevien vuosien rahoituksesta, erityisesti vuosien 2027–2029 osalta.

 © SKAL

Tiestö tarvitsee riittävän rahoituksen

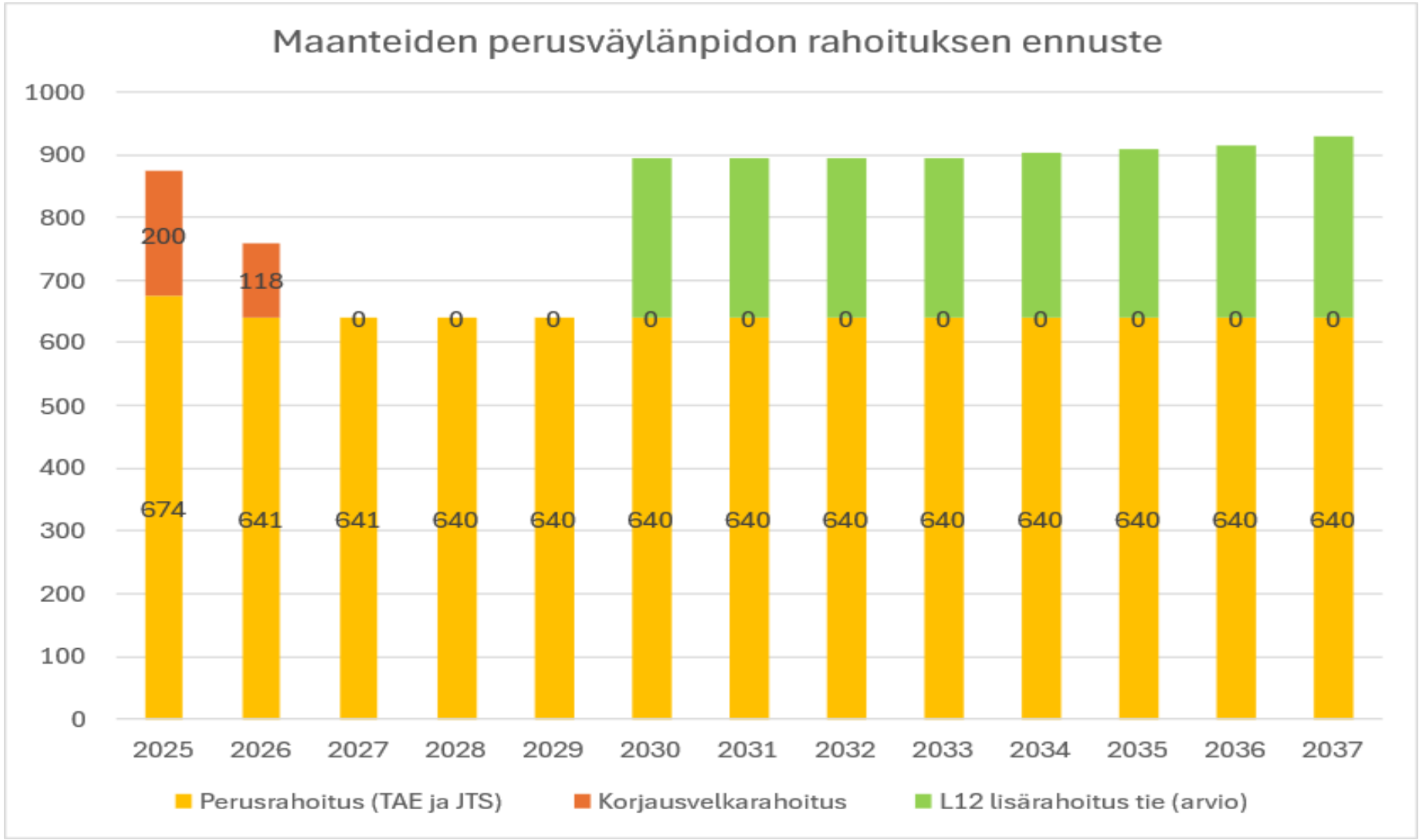

 © SKAL

Suomen käytettävä EU:n rahoituskehyksen mahdollisuudet

- Liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteissa on tärkeää tunnistaa toimintaympäristön muuttuminen ja muutostekijät
- Huomioitavaa on, että Suomen liityttyä NATOn jäseneksi Suomelle tulee uusia vaatimuksia, mutta myös mahdollisuuksia väylien ylläpitämiseen
- Ne mahdollisuudet pitää hyödyntää maksimaalisesti
- SKAL kiinnittää huomiota EU:n seuraavaan monivuotiseen rahoituskehykseen
- On tärkeää, että Suomi vaikuttaa erittäin voimakkaasti Euroopan unionin CEF-hankerahoituksen rahoitussaantoonsa
- Erityisesti sotilaalliseen liikkuvuuteen liitettävissä hankkeissa on mahdollisuuksia lisätä tiemäärärahoja. Se edellyttää kansallista rahoitusosuutta ja ajankohtaisen geopoliittisen asemamme hyödyntämistä
- Komissio ehdottaa Verkkojen Eurooppa välineelle 81,4 miljardia euroa. CEF liikenteelle tästä on komissio ehdottanut 51,5 miljardia euroa, joka sisältää n. 17 miljardia euroa sotilaalliselle liikkuvuudelle

 © SKAL

Muuta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta

- Jakeluinfra ja taukopaikkaverkosto kuntoon
- Teiden talvihoitoon panostettava
- Vähäliikenteinen tieverkko huomioitava
- Hyväkuntoinen tiestö on tehokas päästövähennyskeino
- Logistinen kilpailukyky huomioitava
- Huoltovarmuus yhä tärkeämpää

 © SKAL

KIITOS!

skal.fi
@SKALry

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL
Nuijamiestentie 7, 00400 Helsinki
Puh. (09) 478 999

